

RZESZOWSKIE KORZENIE

FUNDACJA RZESZOWSKA WRAZ Z WOJEWÓDZKĄ I MIEJSKĄ BIBLIOTEKA PUBLICZNĄ W RZESZOWIE APELUJĄ DO MIESZKAŃCÓW RZESZOWA I OKOLIC O PRZESZUKANIE RODZINNYCH ARCHIWÓW I ODNALEZIENIE W NICH STARYCH ZDJĘĆ WYKONANYCH W ZAKŁADZIE EDWARDA JANUSZA. ZESKANOWANE FOTOGRAFIE – ORYGINAŁY ZOSTANĄ ZWRÓCONE WŁAŚCICIELOM – POSŁUŻĄ JAKO MATERIAŁ DO WYSTAWY PLENEROWEJ I STANĄ SIĘ FILAREM BUDOWY RZESZOWSKIEGO ARCHIWUM SPOŁECZNEGO.

Tegoroczna premiera filmu „Rzeszowskie janusze” w reżyserii Ilony Duszy-Kowalskiej i Kuby Kowalskiego, spotkała się z ogromnym zainteresowaniem. Do twórców zaczęli zgłaszać się ludzie, którzy przechowują w swych archiwach rodzinnych fotografie z tego zakładu. Działał on w Rzeszowie od 1886 r. aż do końca lat 70. XX wieku. Edward Janusz (1850-1914) urodzony we Lwowie, był studentem Politechniki Lwowskiej, później oficerem armii austriackiej, wreszcie od 1880 roku prowadził własny zakład fotograficzny. W 1898 r. wyróżniony został tytułem Cesarsko-Królewskiego Nadwornego Fotografu (cesarza Franciszka Józefa). Z czasem firma stała się jedną z największych w Galicji. Pod szyldem E. Janusz działała w Rzeszowie w latach 1886-1951. Po jego śmierci zakład prowadzony był początkowo przez żonę Leopoldynę, a później – do lat 70. XX wieku – przez córki Helenę i Marię. Zakład Edwarda Janusza mieścił się przy ulicy Sandomierskiej 18 (obecna Grunwaldzka). Pozostało po nim bogate archiwum, na które złożyła się praca trzech pokoleń. Liczy ono kilkanaście tysięcy szklanych klisz, kilka tysięcy błon fotograficznych oraz ponad 2 tysiące fotografii różnych formatów. Zdjęcia przedstawiają tysiące ówczesnych mieszkańców Rzeszowa i okolic oraz obrazy zmieniającego się na przestrzeni dziejów miasta. Zbiór jest jednym z największych w kraju (obecnie w posiadaniu Muzeum Okręgowego w Rzeszowie).

Akcję zbiórki fotografii w ramach projektu „Sięgając do korzeni” zainicjowała Fundacja Rzeszowska wraz z WiMBP w Rzeszowie. Pierwsi darczyńcy przekazali do skanowania ponad 20 zdjęć. Skanowanie jest bezpłatne. Oryginały zwracane są właścicielom po 1-3 dniach. Zdjęcia można będzie obejrzeć na stronie internetowej Biblioteki pod adresem: www.wimbp.rzeszow.pl, w zakładce: „Przeszłość w pamiątkach ukryta” – mówi prowadząca projekt Bożena Janda.

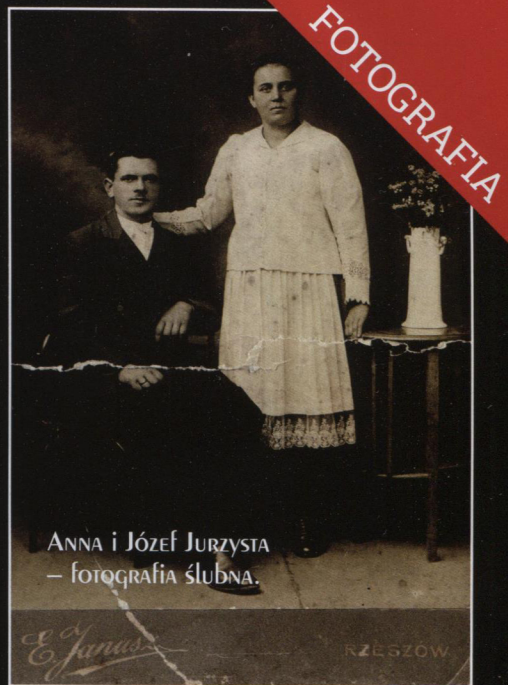
– Nasza akcja to szansa na odkrycie własnych korzeni, własnej tożsamości, o której wielu młodych mieszkańców Rzeszowa na co dzień nie pamięta. Biblioteka prowadzi szeroką zbiórkę cyfrowych pamiątek rodzinnych od kilku lat, a my teraz chcemy zwrócić społeczną uwagę na dziedzictwo rodziny Januszów, gdyż odkryliśmy, że to jest to, co może łączyć mieszkańców naszego miasta. – podkreśla Ilona Dusza-Kowalska, jedna z założycielek Fundacji Rzeszowskiej. Zebrane fotografie będą stanowiły filar rzeszowskiego archiwum społecznego. Posłużą jako tworzywo drugiego filmu na temat zakładu E. Janusza oraz historii starego Rzeszowa.

– Oprócz zbiórki „januszy”, nasza inicjatywa obejmuje również spektakl multimedialny w formie mappingu, na koronie drzewa na bulwarach nad Wisłokiem. Symbol drzewa wykorzystujemy jako pretekst do refleksji na temat naszego dziedzictwa, korzeni naszej tożsamości. Do tej pory mapping miał miejsce tylko na budynkach. To pierwsza taka artystyczna interwencja w Rzeszowie. Motywem przewodnim mappingu jest inspiracja dziedzictwem zakładu fotograficznego E. Janusza – mówi Ilona Dusza-Kowalska. ■

TEKST ANTONI ADAMSKI

FOTOGRAFIE LEOPOLDYNA JANUSZ I EDWARD JANUSZ.

ARCHIWUM PRYWATNE BARBARY MYŚLIWIEC

ANNA I JÓZEF JURZYSTA
– FOTOGRAFIA ŚLUBNA.

AGNIESZKA ŻYBURA WRAZ Z DZIEĆMI:
FRANCISZKIEM, ANNĄ I JÓZEFEM
Z PRZEDMIEŚCIA
CZUDECKIEGO,
1903 R.

PANNA WÓJCİK Z NOWEJ WSI
CZUDECKIEJ, 1919 R.

FOTOGRAFIA